

Ministerstvo životního prostředí

EIA – IPPC – SEA

ROČNÍK XVIII DUBEN 2013 ČÍSLO 2

PROJEKT MONITORING IMPLEMENTACE NAŘÍZENÍ
REACH

Jan Holomek, str. 2–6

ZÁŠADNÍ NOVELA ZÁKONA O INTEGROVANÉ PREVENCI
VSTOUPILA V ÚČINNOST

Jan Slavík, str. 7

ZÁVĚRY O BAT PRO VYDĚLÁVÁNÍ KŮŽÍ A KOŽEŠIN

Jan Slavík, str. 8

PROJEKT MONITORING IMPLEMENTACE NAŘÍZENÍ REACH

Jan Holomek

*Ing. Jan Holomek
ReachSpektrum, s.r.o.*

Abstrakt

Nařízení (ES) č. 1907/2006 známé pod zkratkou REACH reguluje výrobu, dovoz a používání chemických látek na území evropského Společenství. Nařízení sjednocuje dříve platnou legislativu jednotlivých členských států do jednoho komplexního předpisu. Současně dochází k přenosu odpovědnosti za bezpečné používání chemických látek právě ze státní správy na sféru podnikatelskou. Implementace REACH s sebou přináší významné komplikace. Kompetentní autoritou ve věcech REACH v České republice je Ministerstvo životního prostředí. Projekt Monitoring implementace nařízení REACH měl za cíl přinést podklady pro zajištění podpory projektů v rámci OPŽP – Prioritní osa 5, podávaných subjekty povinnými implementací nařízení REACH se zvláštním ohledem na malé a střední podniky, školství a výzkumný sektor.

Regulation (EC) n. 1907/2006 also known as the REACH regulates manufacture, import and use of chemical substances on the European market. The regulation unifies Member States national legislation into one complex law. In the same time, the responsibility for safe use of chemicals is shifted from Member States to industry. The implementation of the REACH regulation bears significant complications for stakeholders. The competent authority for REACH affairs in Czech Republic is Ministry of the Environment. The project Monitoring REACH aims to provide knowledge, supporting documents and tips to continually develop project in Operational Programme for Environment – Priority axe n.5 which are applied for by subjects with obligations under the REACH regulation. Special attention was brought to small and medium sized companies.

Klíčová slova:

REACH, chemické látky, průmysl, školství, nařízení, životní prostředí, implementace

Základní údaje o projektu

- Název: Monitoring implementace nařízení REACH
- Financování: Fond soudržnosti – Technické asistence OPŽP
- Zadavatel: Ministerstvo životního prostředí ČR, Státní fond životního prostředí ČR.
- Řešitel zakázky: ReachSpektrum, s.r.o. zastoupeno Ing. Janem Holomkem.

Stručný úvod do problematiky REACH

Nařízení (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodno-

cení, povolování a omezování chemických látek (dále jen REACH) zavádí jednotný evropský systém, který je tvořen následujícími dílčími prvky:

registrace – hodnocení – povolování – omezování

Z pohledu integrace evropských předpisů pro management chemických látek lze REACH považovat za sjednocení národní legislativy členských států do jednoho nařízení, které stanovuje stejné podmínky všem osobám, které vyrábí, dováží nebo jinak nakládají s chemickými látkami.

Principy REACH

Základním stavebním kamenem nařízení REACH je povinnost registrace chemických látek u Evropské Agentury pro chemické látky (dále ECHA nebo Agentura), pokud jsou vyráběny nebo dováženy v množství od 1 t/rok. Chemické látky se pro potřeby REACH dělí na zavedené a nezavedené¹. Nejvýznamnější rozdíl mezi oběma kategoriemi je v okamžiku uplatnění povinnosti registrace látky – u zavedených látek jsou určeny registrační lhůty v letech 2010, 2013 a 2018, kdy každý registrant musí podat žádost o registraci v závislosti na vyráběném nebo dováženém množství a nebezpečných vlastnostech látky. K registraci lze přistupovat buď samostatně nebo ve společném podání žádosti o registraci (preferovaný způsob) s ostatními registranty téže látky.

Látky, které jsou na základě nebezpečných vlastností shledány jako vysoce rizikové (látky vzbuzující mimořádné obavy), jsou postupně dle určené priority sepsány do zvláštního seznamu a po veřejných konzultacích, konzultacích ve výborech ECHA a Komise zařazeny do Přílohy XIV REACH. Případný výrobce, dovozce nebo uživatel takové látky bude muset pro daná použití získat zvláštní povolení od Komise. Tomuto procesu se říká autorizace – povolování.

Poslední pilíř REACH – restrikce neboli omezování – se uplatňuje na látky a směsi, jejichž mimořádně nebezpečné vlastnosti pro zdraví člověka nebo životní prostředí jsou již známy a byla za ně nalezena vhodná náhrada, jsou zařazeny do Přílohy XVII REACH. Restrikce se může vztahovat na výrobu, uvádění na trh, dovoz jako takový nebo

¹ Definice používaných pojmů jsou uvedeny v čl. 3 nařízení REACH

může být regulována konkrétní oblast – složení, distribuce, použití.

Monitoring implementace nařízení REACH

Cílem projektu bylo vyhotovení studie a podkladů pro přípravu a realizaci akčního plánu pro zajištění kontinuální podpory implementace nařízení REACH v České republice po roce 2010. Celý projekt byl zaměřen do tří hlavních oblastí – průmysl (se zvláštním důrazem na malé a střední podniky), školství a výzkumnou sféru – ze kterých měly být získány poznatky pro analogicky orientované výstupy, které souhrnně vytvořily hlavní cíle zakázky:

1. Posoudit míru implementace nařízení REACH v českých průmyslových sektorech se zvláštní pozorností věnovanou MSP
2. Posoudit změny vyvolané zavedením REACH v oblasti školství
3. Zmapovat kapacity sektoru výzkumu a vývoje alternativ k látkám vzbuzujícím mimořádné obavy
4. Identifikovat hlavní překážky v každém sektoru a navrhnou obecná řešení jako součást národního akčního plánu podpory implementace REACH po roce 2010

Etapy projektu

Projekt byl rozdělen do pěti dílčích, navazujících, částí, které byly zpracovány v období od března 2012 do ledna 2013.

Cílové skupiny projektu

V počáteční fázi byly identifikovány cílové skupiny průzkumu dle průmyslových sektorů či oborů, jejich sdružující asociace či jiné zastřešující organizace z požadovaných oborů: chemický průmysl, navazující průmysl, automobilový, textilní, kovozpracující či další průmysl, pokud byly určeny jako relevantní ve vztahu k požadavkům nařízení REACH. Projektu se účastnili výrobci a dovozci chemických látek ve všech tonážních pásmech, distributoři v ČR a následní uživatelé chemických látek či směsí, případně další osoby (např. výrobci předmětů).

Kritérium výběru respondentů bylo stanoveno v souladu s požadavky nařízení REACH pro provedení registrace, v případě následných uživatelů a výrobců předmětů byla kritériem povinnost poskytování informací v dodavatelském řetězci. Důraz byl rovněž kladen na výběr reprezentativního

vzorku podniků o různé velikosti. Cílem identifikace subjektů pro sběr informací bylo zajistit přítomnost malých a středních podniků v průzkumu.

Dotazník pro průmysl byl zaměřen na míru implementace nařízení REACH v podnicích, zejména na stav předběžné registrace, registrace, úpravy bezpečnostních listů, zavádění nových postupů a opatření při různých činnostech podniku: výroba, dovozu, řízení rizik pro pracovníky a životní prostředí, ale také při komunikaci v dodavatelském řetězci, lidské zdroje atp. Uvedené aktivity podniků byly hodnoceny ve vztahu k úrovni plnění požadavků nařízení REACH a současně ve vztahu k nákladům vynaloženým na jejich provedení a zavedení do podnikové praxe.

Do průzkumu byly zařazeny všechny vysoké školy a univerzity, které se zaměřují na studium chemie či oborů podobných těm, které jsou definovány v oblasti „průmysl“ – zejména technické univerzity a učení, přírodovědecké, chemické, strojírenské fakulty a školy se zaměřením na zdraví, bezpečnost, životní prostředí nebo právo. Pro účely řešení projektu bylo vytipováno 21 škol. Výběr vysokých škol byl proveden napříč celou ČR a zahrnoval školy veřejné i soukromé. Při zařazování respondentů do průzkumu se vycházelo z údajů platných v březnu 2012.

Dotazník určený školám zkoumal zejména změny v osnovách výuky chemické legislativy nebo jiného odpovídajícího kurzu v souvislosti se vstupem v platnost nařízení REACH a také možnosti výzkumu chemických látek nebo testovacích metod na vysokých školách. Podobně jako v případě průmyslu, lze i u škol předpokládat určité finanční náklady spojené se zavedením výuky REACH nebo jiného podobného kurzu do osnov a následně výukou takového předmětu. Dotazník proto sledoval i finanční stránku implementace REACH ve výuce na školách. Několik otázek směřovalo na vzdělávání samotných učitelů.

V rámci projektu byly vytipovány ty výzkumné instituce, které byly považovány za relevantní k účasti v průzkumu. Kritériem pro výběr byla zejména možnost výzkumu alternativních náhrad k nejvíce nebezpečným látkám používaným v současnosti. V průběhu identifikace cílových skupin z oblasti výzkumu bylo osloveno celkem 25 institucí, které se zabývají výzkumnou činností a u kterých je předpokládán vývoj chemických látek, jejich používání či jiná manipulace s nimi.

Pro zajištění kvalitní informovanosti respondentů byl zorganizován úvodní seminář projektu,

kde byli účastníci seznámeni s obsahem, cíli projektu a principy vyplňování dotazníku. Sběr odpovědí probíhal online za pomoci dedikované služby, která rovněž umožnila základní analýzu získaných informací.

S ohledem na cíle zjišťování v rámci projektu byl dotazník pro výzkumné organizace koncipován odlišně než v případě průmyslu anebo školství. Cílem zjišťování bylo zejména zpřesnění kapacit výzkumných ústavů, jejich možností a lidských zdrojů ve formátu před a po vstupu nařízení REACH v platnost.

Závěry studie a doporučení

Cílem studie bylo zmapování současného stavu implementace nařízení REACH v průmyslových podnicích napříč sektory, ve školství a ve výzkumných organizacích. Rozsáhlý průzkum a vyhodnocení získaných dat podrobně analyzovaných v jednotlivých kapitolách studie ukázal několik více či méně rozsáhlých oblastí, kde se vyskytuje nejvíce problémů při implementaci REACH. V následujícím textu je uveden souhrn poznatků určených k přípravě a realizaci akčního plánu pro zajištění kontinuální podpory implementace nařízení REACH v České republice v následujících letech a to v průmyslových sektorech, v akademické sféře (především vysoké školství) a v oblasti výzkumu a vývoje.

Průmysl

Míru a kvalitu implementace nařízení REACH v průmyslových odvětvích jednoznačně určuje úroveň sektoru v dodavatelském řetězci. Nařízením REACH nejvíce a nejčastěji regulovaný chemický průmysl lze označit za relativně kvalitně informovaný o celé problematice, sužovaný především plněním praktických povinností a jejich financováním.

Pokud zvažujeme finanční náklady, je třeba přihlídnout k tomu, že známy jsou pouze náklady na registraci látek provedené od roku 2010 a související aktivity (předběžná registrace, náklady na lidské zdroje, IT systémy apod.). I tyto náklady se jen obtížně zjišťují, jelikož jsou obvykle považovány za důvěrné informace. Kromě toho se např. náklady na registraci látky významně liší v závislosti na mnoha faktorech: míra sdílení nákladů na pořízení registrační dokumentace, velikost podniku registranta apod. A konečně je třeba mít na paměti, že náklady dosud vynaložené na registraci látek nemusí být konečné z důvodu povinné existence návrhů na další testování vlastností chemických

látek, které Agentura ECHA teprve postupně posuzuje. S ohledem na povahu, rozsah a obvyklé ceny takových studií v žádném případě nelze stanovit průměrnou cenu za registraci jedné látky.

V době aktuálnosti tohoto článku nelze jednoznačně posuzovat obecné dopady procesu autorizace chemických látek, protože do Přílohy XIV jsou zařazovány stále nové SVHC látky. Vysoce alarmující zjištění představuje, že přes 70 % podniků z kategorie MSP zvažuje omezení nebo zrušení výroby nebo dovozu SVHC látek! V případě naplnění tohoto předpokladu s vysokou pravděpodobností dojde k významným negativním dopadům na dostupnost speciálních SVHC chemikálií používaných v navazujících průmyslových oborech. Současně lze předpokládat, že snížením dostupnosti naroste cena produktů obsahujících nebo využívajících vlastností SVHC látek nebo produktů vyráběných z alternativních náhrad, což se opět negativně projeví snížením konkurenceschopnosti podniků, které SVHC látky v současnosti používají.

Oba předcházející odstavce mají společného jmenovatele, kterým je neznámá budoucnost podniků zasažených nařízením REACH. Udržitelnost podnikání těchto firem je významně závislá na možnostech financování souvisejících aktivit a povinností z nařízení REACH plynoucích. Určitá volatilita hospodářského výsledku podniku v závislosti na nárazových nákladech může mít za následek zhoršení ratingu při poskytování provozních úvěrů finančními institucemi, což se projeví snížením konkurenceschopnosti vůči ostatním podnikům na (mezinárodním) trhu z důvodu omezení prostředků na rozvoj a investice podniku.

Navazující průmyslové sektory, ať už se jedná o energetiku, textilní, papírenský, automobilový nebo jiný ze sledovaných průmyslových oborů jsou obvykle od problémů spojených s registrací látek osvobozeny. Výjimky představuje zejména energetika s využitím vedlejších energetických produktů a papírenský a hutnický průmysl. Nejvýznamnější problémem při implementaci nařízení REACH v navazujících průmyslových sektorech je obecné povědomí/znalosti o povinnostech plynoucích z nařízení REACH. V takových případech také často chybí vůle zabývat se problematikou REACH obecně. Lze vysledovat, že se vzdalováním se typicky chemickým výrobám směrem k navazujícím sektorům, se povědomí a celkově znalosti o nařízení REACH dramaticky snižují.

Jedním z hlavních cílů nařízení REACH je zlepšení ochrany lidského zdraví a životního prostředí.

Jen velmi málo podniků v České republice napříč průmyslovými sektory se domnívá, že nařízení REACH bude mít významný přínos v této oblasti oproti předcházejícímu stavu, tím spíše ve srovnání s náklady spojenými s implementací REACH v podnicích. Dalším významným problémem společným pro všechny průmyslové sektory je obtížná použitelnost základního dokumentu pro komunikaci informací o chemických látkách v dodavatelském řetězci – rozšířeného bezpečnostního listu. Většina podniků v navazujících sektorech indikuje problematické porozumění předávaných informací a jejich komplikovanou interpretaci a zavádění do praxe.

Pokud jsou povědomí a znalosti REACH na odpovídající úrovni, zpravidla je největším problémem časová dispozice, resp. vytíženost, pracovníků pověřených agendou REACH. Obvykle je na tyto pracovníky kladena administrativní zátěž plynoucí i z jiných environmentálních legislativních úprav – ovzduší, vody, odpady, bezpečnost a další. Většina mikro-, malých a středních podniků (80 až 100 %) je při plnění komplexní agendy REACH odkázána na outsourcing u specializovaných odborných firem. I přesto většina pracovníků projevuje zájem o kontinuální vzdělávání v oblasti REACH, ať už formou specializovaných (v chemickém průmyslu) nebo obecných (v navazujícím průmyslu) odborných akcí nebo např. licenčního studia. Předpokladem pro účast je zejména pečlivá volba témat a dostupnost takových akcí.

Výsledky průzkumu u respondentů rovněž ukazují na chybějící a dostatečně kvalitní zdroj informací v České republice. Národní kontaktní místo pro REACH – helpdesk CENIA – může jen stěží pokrýt četné specializované a často konkrétní dotazy podniků ze širokého průmyslového spektra. Dostupné informace jsou často velmi obecné a pro řadu společností, kterých se dotýká REACH pouze okrajově, nejsou snadno a prakticky použitelné. Podniky (a opět nejčastěji mikro, malé a střední velikosti) v České republice se proto zdaleka nejčastěji obracejí se žádostí o informace na poradenské společnosti, schopné detailně analyzovat jejich situaci a navrhnout optimální řešení. Je zřejmé, že řešení tohoto problému spočívá v centralizaci dostupných informací a jejich pečlivé diferenciaci dle úrovně cílových skupin tyto informace využívající, stejně jako ve spolupráci příslušných odborných organizací.

Návrhy řešení

V oblasti průmyslu lze identifikovat zejména dvě hlavní oblasti, kterým by v přípravě a následné realizaci akčního plánu pro zajištění kontinuální podpory implementace nařízení REACH měla být věnována zvýšená pozornost:

- zvyšování povědomí a znalostí o nařízení REACH včetně povinností z něj plynoucích, procesech REACH a jejich důsledcích
- zvýšení hodnoty informací poskytovaných tazatelům z průmyslových oborů

Zvyšování znalostí je možné jediným způsobem a to kontinuálním systémem vzdělávání odpovědných pracovníků. I přes skutečnost, že soukromá konzultační sféra udržuje poměrně rozsáhlý systém seminářů, jejich komerční zaměření vyžaduje zavedení řady kompromisů.

Problémy vyvstávají v geografickém umístění míst konání odborných akcí povětšinou pouze do velkých aglomerací (Praha a Brno), které nerespektují lokalizaci podniků povinných REACH. Spojené náklady na účast (cestovní náklady a vložné) do místa konání akce a absence na pracovišti znemožňují řadě pracovníků účast na seminářích. Stejně významné jako lokalizace odborných akcí je i jejich tematický obsah. Průzkum ukázal, že zatímco REACH blízké obory jako chemie vyžadují zejména specializované semináře řešící konkrétní témata, navazující průmyslové obory (většinou následní uživatelé) potřebují zcela jiné informace – např. aplikace scénářů expozice v praxi. Nezbytnou součástí odborných akcí jsou kvalitní vzdělávací materiály uzpůsobené cílovým skupinám a tematickým celkům.

Oblast vzdělávání může být chápána jako příslušná jinému resortu státní správy. Zde je nutno vyzdvihnout multidisciplinární povahu nařízení REACH stejně jako jeho velmi široký dopad na celý průmysl a nelze opomenout ani cíle, které REACH stanovuje. S ohledem na tyto skutečnosti, lze jen doporučit meziresortní spolupráci v této oblasti podpory vypsáním dotačních/podporných titulů pro zajištění vzdělávání v oblasti REACH.

Pokud se jedná o zvýšení kvality informací poskytovaných zájemcům z řad průmyslu, jeví se jako ideální projektová spolupráce současného kontaktního místa pro REACH – helpdesku CENIA – s příslušnými odbornými organizacemi, ať už veřejného charakteru (např. Státní zdravotní ústav při řešení otázek týkajících se ochrany zdraví, nebo jiné podobné organizace v dalších oborech) nebo soukromými poradenskými spo-

lečnostmi. Tímto způsobem by vznikl zdroj, který by měl dostatečnou kvalitu ve všech ukazatelích: rychlost reakce, specifikum odpovědi pro danou průmyslovou oblast.

Externím projevem této spolupráce by mohl být centralizovaný internetový portál o problematice REACH a případně dalších souvisejících předpisech, kde by bylo možné nalézt podpůrné dokumenty, odpovědi na často kladené dotazy, technické nástroje, knihovnu platné legislativy a další zdroje informací. V tomto případě se jako vhodným nástrojem jeví vypsání výběrového řízení na zajištění dodávky poradenských služeb za účelem podpory národního kontaktního centra pro REACH (a případně další, zejména environmentální, legislativu).

V postatě jedinou možností, jak zvýšit povědomí o nařízení REACH a jeho dopadech na denní provoz podniků mimo chemický sektor je specificky zacílená informační kampaň. Cílovými skupinami jsou přirozeně všechny nechemické průmyslové obory. Podávané informace by měly mít takovou formu, aby byla uchopitelná i pro podniky, kde se nepředpokládá znalost chemické legislativy obecně. Současně lze tuto kampaň využít ke zvýšení povědomí o odpovědném používání chemikálií a komunikaci cílů REACH obecně širší veřejnosti. V tomto případě lze uvažovat o vyčlenění prostředků na propagaci z rozpočtu některého z příslušných orgánů státní správy nebo jejich jednorázové čerpání z Evropských fondů apod.

Obor školství

Cílem studie bylo zmapovat stav implementace nařízení REACH na vysokých školách, definovat hlavní problémy, možnosti jejich řešení a faktory, které je ovlivňují. Ze strany oslovených respondentů jsme zaznamenali malý zájem zúčastnit se úvodního projektového semináře a rovněž zapojit se do vyplňování dotazníku. Tato neochota mohla být částečně ovlivněna dobou konání semináře (pozvánka – srpen, konání – září), kdy jsou pracovníci vysokých škol převážně mimo svá pracoviště.

Významným faktorem, který ovlivňuje zavedení nařízení REACH do školních osnov, je proces schvalování předmětu v rámci studia, vyhodnocení jeho potřeby, účelnosti a obsahové náplně v rámci studijního plánu. Každý student, který v průběhu studia přijde do styku s nebezpečnou chemickou látkou nebo přípravkem, by měl být seznámen s pravidly bezpečného zacházení uvedenými v bezpečnostním listu. Součástí osnov výuky

environmentální legislativy by jednoznačně měla být alespoň základní informace o nařízení REACH, jeho významu a požadavcích.

Nejdále v oblasti implementace požadavků nařízení REACH pokročily školy připravující budoucí bezpečnostní manažery. Tyto školy provádějí nejen rámcové seznámení s evropskou chemickou legislativou, ale aktivně připravují studenty na konání pracovních úloh v oblasti povinnosti registrace chemických látek a přípravků na ECHA, sestavení podkladů pro registraci a vzorovou registraci v IT prostředí. Zpracování výukových materiálů a výukových modelů je plně v kompetenci školy a je realizováno vyučujícím na základě vlastního samostudia problematiky REACH.

Řada vysokých škol by uvítala podporu jejich snahy o šíření znalostí o problematice REACH.

Z analýzy odpovědí z dotazníkového šetření pro vysoké školy vyplynuly následující návrhy možných závěrů a opatření:

- pracovníci vysokých škol by při výuce REACH uvítali nejen větší nabídku materiálů přímo pro výuku, ale také větší nabídku metodických materiálů nebo větší nabídku školení a kurzů pro učitele;
- reálnou možností pro rozšíření povědomí o problematice REACH na vysokých školách je organizování projektového dne se zaměřením na REACH pro studenty vysoké školy;
- pracovníci vysokých škol, kteří se zabývají výukou REACH, by využili možnosti účastnit se seminářů zaměřených na problematiku REACH, CLP, chemické legislativy určenou speciálně pro učitele
- při hledání možností k rozšíření povědomí o problematice REACH, zejména mezi budoucími absolventy vysokých škol, je třeba zvažovat možnost zřízení licenčního studia k problematice REACH na vysokých školách.

Výzkumné organizace

V České republice je v současné době velmi málo výzkumných pracovišť, které se pohybují na poli chemie. Drtivá většina z nich jsou veřejné instituce díky stále stoupající státní finanční podpoře těmito organizacím. Pouze malá část výzkumných kapacit je v soukromých rukou, tato pracoviště se však díky tomu, že se musí sama financovat, stala velmi výkonnými a efektivními a jejich výsledky jsou v průmyslu široce využívány. Tuto skutečnost ukázal i výše uvedený průzkum pro oblast REACH. Vyplývá z něho výrazně vyšší znalost pro-

blematiky, ochota (v jejich případě nutnost) zapojit se do procesu naplňování požadavků nařízení, připravenost ke změnám a poskytování potřebného servisu a vyšší inovativní potenciál. Podobná je i situace v oblasti vzdělávání – také zde je u soukromých organizací zřejmé naprosté pochopení nutnosti se s novou legislativou seznamovat.

S přihlédnutím k aktuálnímu vývoji v procesu autorizace chemických látek vzbuzujících mimořádné obavy SVHC by měla být aktivně participujícím organizacím, ať už soukromého nebo veřejného charakteru, dostupná možnost žádat o podporu při výzkumu a vývoji náhradních alternativních řešení. Vzhledem k tomu, že v průmyslové oblasti se od podpory a investic do výzkumu a vývoje postupně upouští a vývojová střediska se separují do samostatných struktur nebo zanikají, představuje podpora funkčních a efektivních výzkumných organizací jedinou příležitost pro řadu podniků, které hledají alternativu k jejich SVHC látkám.

ZÁSADNÍ NOVELA ZÁKONA O INTEGROVANÉ PREVENCI VSTOUPILA V ÚČINNOST

Jan Slavík

Ing. Jan Slavík, Ph.D.

Ministerstvo životního prostředí

e-mail: jan.slavik@mzp.cz

Abstract

The article contains the description of preparation and formal legal procedures related to the important amendment of the act No. 76/2002 coll., on integrated pollution prevention and control, on the integrated pollution register and on amendment to some laws (the Act on integrated prevention). The amendment deals with implementation of the Directive 2010/75/EU on industrial emissions as well as the improvement of national administrative setup based on previous experience in integrated permitting.

Klíčová slova

Směrnice o průmyslových emisích, integrované povolení, zákon o integrované prevenci, BAT

Anotace

Dne 19. 3. 2013 vyšel legislativní text novely zákona o integrované prevenci v částce č. 32/2013 Sbírky zákonů jako zákon č. 69/2013 Sb. Zákon zejména transponuje příslušnou kapitolu směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích. Dále obsahuje řadu novelizačních bodů vycházejících z analýz dosavadní správní praxe a debat se zástupci subjektů zapojených do povolovacích procesů (kontrolní a povolovací orgány, průmyslové a nevládní organizace a další). Zákon nabyl účinnosti dnem vyhlášení.

Hlavním impulzem k přípravě novelizace zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů byla revize směrnice 2008/1/ES o integrované prevenci a omezování znečištění (dříve jako 96/91/ES). Tento proces vyvrcholil v roce 2010 zveřejněním směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích (IED). Protože IED shrnuje a zároveň aktualizuje již dříve existující samostatné směrnice, novela zákona o integrované prevenci transponuje pouze část IED (kapitolu II a některá ustanovení kapitoly I) – odpovídají dřívější samostatné směrnici 2008/1/ES. Ostatní části IED jsou do ná-

rodní legislativy převáděny složkovou legislativou v oblasti ovzduší.

Na transpozici IED měly členské státy stanovený termín 7. 1. 2013. Ministerstvo životního prostředí již v roce 2010 zahájilo práce na přípravě příslušné novely a bylo také rozhodnuto využít příležitosti a zahrnout nad rámec IED další oblasti vycházející z analýz dosavadní správní praxe. Jednalo se o problematiku efektivnějšího provádění povolovacích řízení, vymezení zařízení, kompetencí, přístupnosti vymezených informací z řízení a další. Do procesu se ve formátu široké pracovní skupiny zapojili zástupci průmyslu, kontrolních a povolovacích institucí a nevládních organizací. Pracovní skupina zatím realizovala 16 jednání a její členové měli možnost se vyjádřit a diskutovat nejen vlastní návrhy legislativy, ale také koncepční dokumenty, studie a související metodické materiály.

Legislativní proces k návrhu novely probíhal standardně. Text předjednaný pracovní skupinou se při projednávání Legislativní radou vlády a Parlamentem České republiky upravoval převážně z hlediska lingvisticko-právního. Z věcného hlediska došlo pouze k jedinému zásahu, který byl výsledkem senátní iniciativy. Jednalo se o úpravu znění kategorie 4.1. h) *Výroba organických chemických látek, jako jsou plastické hmoty (polymery, syntetická vlákna a vlákna na bázi celulózy)* přílohy I IED. Výsledná podoba textu v příloze č. 1 novelizovaného zákona zní 4.1. h) *Výroba organických chemických látek, jako jsou polymery určené jako suroviny k dalšímu zpracování, syntetická vlákna a vlákna na bázi celulózy.*

Po projednání v Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky byla novela usnesením Poslanecké sněmovny z 51. schůze 19. února 2013 schválena.

19. 3. 2013 vyšel legislativní text novely zákona o integrované prevenci v částce č. 32/2013 Sbírky zákonů jako zákon č. 69/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Schválení novely dopadá také na již existující prováděcí předpisy. Nařízení vlády č. 63/2003 Sb.,

o způsobu a rozsahu zabezpečení systému výměny informací o nejlepších dostupných technikách se ruší (věcně je nahrazeno textem, který je přímo v zákoně) a vyhláška č. 554/2002 Sb., kterou se stanoví vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění bude v horizontu několika měsíců nahrazena novým aktualizovaným předpisem (stávající text přílohy vyhlášky s vzorem žádosti nebude výrazněji měněn, dojde zejména k rozšíření o vzory dalších dokumentů).

ZÁVĚRY O BAT PRO VYDĚLÁVÁNÍ KŮŽÍ A KOŽEŠIN

Jan Slavík

Ing. Jan Slavík, Ph.D.

Ministerstvo životního prostředí

e-mail: jan.slavik@mzp.cz

Abstract

The article contains brief information on Commission implementing decision of 11 February 2013 establishing the best available techniques (BAT) conclusions under Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council on industrial emissions for the tanning of hides and skins (2013/84/EU) and its preparation.

Klíčová slova

IPPC, BREF, závěry o BAT, vydělávání kůží a kožešin

Anotace

Dne 16. 2. 2013 bylo v Úředním věstníku Evropské unie zveřejněno Prováděcí rozhodnutí komise 2013/84/EU ze dne 11. 2. 2013, kterým se stanoví závěry o nejlepších dostupných technikách podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích pro vydělávání kůží a kožešin. Závěry o BAT, zpracované na základě požadavku čl. 13 směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích a jsou základním dokumentem pro povolování podle této směrnice, zejména pak pro stanovování emisních limitů.

Závěry o nejlepších dostupných technikách (BAT) a referenční dokument o BAT (BREF) pro vydělávání kůží a kožešin pokrývají kategorii průmyslové činnosti 6.3. Vydělávání kůží a kožešin při zpracovatelské kapacitě větší než 12 t hotových výrobků za den a lze jej použít také na kategorii 6.11. Nezávisle prováděné čištění odpadních vod, na které se nevztahuje směrnice 91/271/EHS a které jsou vypouštěny zařízením, na které se vztahuje kapitola II (v tomto případě je relevantní pouze kategorie 6.3.) přílohy I směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích (IED).

Přestože se zařízení na vydělávání kůží a kožešin přesahující příslušnou kapacitu na území České republiky podle dostupných informací nevyskytuje, mohou být přijaté závěry o BAT použity v povolování, pokud je příslušná technologie zahrnuta do režimu zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci jako přímo spojená činnost v rámci roz-

sáhlejšího závodu, který naplňuje jinou kategorii či jako podklad pro zlepšování environmentální výkonnosti menších výroby.

Závěry o BAT byly zpracovány jako součást revidovaného BREF. Proces revize probíhal od roku 2007 a vzhledem k nerovnoměrnému rozložení tohoto průmyslového odvětví v Evropské unii se zapojilo jen několik členských států. Do revize a zejména do závěrečných debat se také významně zapojili i zástupci průmyslu (COTANCE – Confederation of National Associations of Tanners and Dressers of the European Community) a nevládních organizací (European Environmental Bureau).

Návrh BREF a závěrů o BAT byl diskutován 3. fórem podle čl. 13 IED 13. 9. 2012 v Bruselu. Jednání se podrobně zabývalo dříve obdrženými připomínkami zejména v oblasti monitoringu (vzorkování a průměrování), použití norem, aplikovatelnosti dílčích technik a specifických otázek emisí do vod. Pouze u části otázek bylo dosaženo mezi účastníky konsensu.

Závěry o BAT byly následně předloženy na jednání výboru podle čl. 75 IED dne 20. 11. 2012, kde byly členskými státy přijaty. Vzhledem k tomu, že u relevantních kategorií je garantem v oblasti BAT na národní úrovni Ministerstvo průmyslu a obchodu, vycházel kladný postoj zástupce České republiky z dříve obdrženého pozitivního stanoviska tohoto resortu.

Po schválení výborem měla Česká republika možnost vyjádřit své připomínky k překladu návrhu příslušného prováděcího rozhodnutí. Dne 16. 2. 2013 byl proces završen publikací závěrů o BAT v Úředním věstníku Evropské unie jako prováděcího rozhodnutí komise 2013/84/EU.

Struktura závěrů o BAT je standardní. Obsahuje celkem 27 BAT a 13 hodnot emisí spojených s BAT (většina je pro vypouštění odpadních vod a to přímé i nepřímé - do čistíren městských odpadních vod). Dokument je k dispozici ke stažení v informačním systému integrované prevence Ministerstva životního prostředí (www.mzp.cz).

ZAMĚŘENÍ ČASOPISU

Časopis je zaměřen na problematiku technické ochrany životního prostředí ve vztahu k posuzování vlivů na životní prostředí, strategickému posuzování a integrované prevenci a omezování znečištění včetně zaměření na jednotlivé složky životního prostředí a ochranu veřejného zdraví.

INSTRUKCE PRO AUTORY

Název (Times New Roman, tučně, velikost písma 14)

BIOPLYN – ZDROJ ENERGIE NEBO EKOLOGICKÝCH PROBLÉMŮ

Zdeněk Pastorek

vynechat řádek, **adresa autora, kontakt**

(Times New Roman, kurzíva, velikost písma 12)

Ing. Zdeněk Pastorek, CSc.

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i., Praha 6–Ruzyně

e-mail: zdenek.pastorek@vuzt.cz

Abstrakt

vynechat řádek, v anglickém jazyce

(Times New Roman, velikost písma 10, max. 10 řádků) neformátovat text

Klíčová slova (Times New Roman, kurzíva, max. počet 7)

Úvod

Metodika

Analýza

Dosažené výsledky

Doporučení a závěr

Použitá literatura (Times New Roman, velikost písma 12), seřadit podle abecedy

ŘÍHA, J. Regionální operační programy, nejistoty a rizika. In: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, roč. VI, č. 1, s. 21–23. ISSN 1213-7057. URL: <http://www.mvcr.cz/casopisy/112/2007/leden/index.html>

Příklady citací:

Monografická publikace

KOSEK, Jiří. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0.

Části a stati v monografiích

Kapitoly v knize – jeden autor

KOSEK, J. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0. Kapitola 12, Kaskádové styly dokumentu, s. 177–199.

Kapitoly v knize – různí autoři

TOMAN, M. – KREJČÍ, J. Imunita proti infekci. In Veterinární imunologie. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. Kapitola 4, s. 153–229.

Příspěvek ve sborníku

URBAN, Rudolf. Možné přístupy k objektivizaci výdajů v resortu obrany. In Objektivizace výdajů z veřejných rozpočtů. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného katedrou veřejné ekonomie EDF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Ekonomicko-správní fakulta. Katedra veřejné ekonomie, 1997. Část 4. Obrana a životní prostředí. s. 265–271.

Seriálová publikace

CHIP: magazín informačních technologií. Praha: Vogel, 1990–. ISSN 1210-0684.

Články v seriálových publikacích

VAN DER VET, P. E. – MARS, N. J. I. Condocet query engine: an engine for coordinated index terms. Journal of the American society for information science, May 1999, vol. 42, no. 6, s. 485–492.

Elektronické zdroje

V případě elektronických zdrojů je třeba uvést také povinné údaje:

Druh média (nosiče) – u online seriálu, programu a databázi. Podle normy ISO 690-2e by tento údaj měl být i u všech dalších online zdrojů (www stránek, dokumentu na FTP apod.)

[online]

[CD-ROM]

[disketa 3,5"]

Přístup ke zdroji – u všech on-line dokumentu povinný údaj.

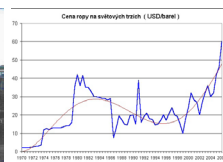
URL <<http://www.wiley.com>>

<<http://www.wiley.com>>

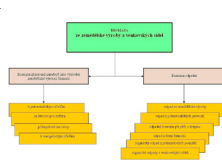
Dostupné z: <http://www.wiley.com>

Foto 1: Zemědělská bioplynová stanice
Trhový Štěpánov

Graf 1: Vývoj cen ropy (podle údajů Eurostatu)

Obr. 1: Rozdělení druhů biomasy jako zdroje energie a průmyslových surovin

Obr., Graf, Foto, Tab.

Zdroj	Celková roční emise amoniaku
Velký zdroj znečišťování	nad 5 t NH ₃ . rok ⁻¹
Střední zdroj znečišťování	5–10 t NH ₃ . rok ⁻¹
Malý zdroj znečišťování	do 5 t NH ₃ . rok ⁻¹

Tab. 2: Nový způsob kategorizace zemědělských zdrojů (Zdroj: nařízení vlády č. 615/2006 Sb.)

EIA – IPPC – SEA ■ Ročník XVIII, číslo 2/2013 ■ Vychází 4x ročně ■ Vydává Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí ■ Otištěné příspěvky byly posouzeny redakční radou složenou ze zástupců MŽP a CENIA; nemusí vždy vyjadřovat stanovisko MŽP ■ Redakce CENIA, Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10, tel. 267 225 243, www.cenia.cz ■ Sazba CENIA ■ ISSN – online verze 1801-6901